

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2018. gada 25. jūlijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība – Policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās – Eiropas apcietināšanas orderis – Pamatlēmums 2002/584/TI – 1. panta 3. punkts – Nodošanas procedūras starp dalībvalstīm – Izpildes nosacījumi – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 47. pants – Tiesības uz piekļuvi neatkarīgai un objektīvai tiesai

Lieta C-216/18 PPU

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *High Court* (Augstā tiesa, Īrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 23. martā un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 27. martā, tiesvedībā par Eiropas apcietināšanas orderu izpildi, kuri izsniegti attiecībā uz

LM.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks A. Ticano [*A. Tizzano*], palātu priekšsēdētāji R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*] (referente), M. Ilešičs [*M. Ilešič*], Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], E. Levits un K.G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*], tiesneši E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], S. Rodins [*S. Rodin*], F. Biltšens [*F. Biltgen*], K. Likurģs [*C. Lycourgos*] un J. Regans [*E. Regan*],

ģenerālvokāts: E. Tančevs [*E. Tanchev*],

sekretāre: L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā iesniedzējtiesas saskaņā ar Tiesas Reglamenta 107. pantu 2018. gada 23. martā pieņemto un Tiesā 2018. gada 27. martā reģistrēto pieteikumu par steidzamības tiesvedības piemērošanu lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu,

ņemot vērā pirmās palātas 2018. gada 12. aprīļa lēmumu apmierināt šo pieteikumu,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2018. gada 1. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Minister for Justice and Equality* vārdā – *M. Browne*, pārstāve, kurai palīdz *S. Ní Chúlacháin, BL, R. Farrell, SC, un K. Colmcille, BL,*
- LM vārdā – *C. Ó Maolchallann, solicitor, M. Lynam, BL, un S. Guerin, SC, kā arī D. Stuart, BL,*

* Tiesvedības valoda – angļu.

- Spānijas valdības vārdā – *M. A. Sampol Pucurull*, pārstāvis,
- Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér*, pārstāvis,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman*, pārstāve,
- Polijas valdības vārdā – *L. Piebiak* un *B. Majczyna*, kā arī *J. Sawicka*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *J. Tomkin*, *H. Krämer*, *B. Martenczuk* un *R. Troosters*, kā arī *K. Banks*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2018. gada 28. jūnija tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.), kas grozīts ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris) (OV 2009, L 81, 24. lpp.), (turpmāk tekstā – “Pamatlēmums 2002/584”) 1. panta 3. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar Eiropas apcietināšanas orderu, ko Polijas tiesas ir izdevušas attiecībā uz LM (turpmāk tekstā – “ieinteresētā persona”), izpildi Īrijā.

Atbilstošās tiesību normas

Līgums par ES

- 3 LES 7. pantā ir noteikts:

“1. Padome pēc trešdaļas dalībvalstu, Eiropas Parlamenta vai Eiropas Komisijas pamatota priekšlikuma, saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu, ar četru piektdaļu tās locekļu balsu vairākumu var konstatēt, ka ir droša varbūtība, ka kāda dalībvalsts varētu nopietni pārkāpt 2. pantā minētās vērtības. Pirms nākt klajā ar šādu konstatāciju, Padome uzklausa attiecīgo dalībvalsti un, pieņemot lēmumu saskaņā ar to pašu procedūru, var šai dalībvalstij adresēt ieteikumus.

Padome pastāvīgi pārbauda, vai pamatojums, uz kura balstīta konstatācija, vēl aizvien ir spēkā.

2. Eiropadome pēc trešdaļas dalībvalstu vai Eiropas Komisijas priekšlikuma un ar Eiropas Parlamenta piekrišanu var ar vienprātīgu lēmumu konstatēt, ka kāda dalībvalsts vairākkārt nopietni pārkāpusi 2. pantā minētās vērtības, iepriekš aicinot attiecīgo dalībvalsti izteikt savu viedokli.

3. Ja saskaņā ar 2. punktu konstatēti pārkāpumi, tad Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var nolemt attiecīgai dalībvalstij uz laiku atņemt dažas tiesības, kas izriet no Līgumu piemērošanas konkrētai dalībvalstij, tostarp šis dalībvalsts valdības pārstāvja balsstiesības Padomē. To īstenojot, Padome ņem vērā iespējamās sekas, ko šāda tiesību atņemšana var radīt attiecībā uz fizisku un juridisku personu tiesībām un pienākumiem.

Attiecīgai dalībvalstij joprojām ir saistoši Līgumu uzliktie pienākumi.

[..]”

Harta

- 4 Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) VI sadaļā “Tiesiskums” ir iekļauts 47. pants “Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu”, kurā ir noteikts:

“Ikvienai personai, kuras tiesības un brīvības, kas garantētas Savienības tiesībās, tikušas pārkāptas, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, ievērojot nosacījumus, kuri paredzēti šajā pantā.

Ikvienai personai ir tiesības uz taisnīgu, atklātu un laikus veiktu lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā, tiesību aktos noteiktā tiesā. Ikvienai personai ir iespējas saņemt konsultāciju, aizstāvību un pārstāvību.

[..]”

- 5 Paskaidrojumos attiecībā uz Pamattiesību hartu (OV 2007, C 303, 17. lpp.) saistībā ar Hartas 47. panta otro daļu ir precizēts, ka šī tiesību norma atbilst Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta 1950. gada 4. novembrī Romā (turpmāk tekstā – “ECPAK”), 6. panta 1. punktam.
- 6 Hartas 48. pantā “Nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību” ir paredzēts:

“1. Ikvienu apsūdzēto uzskata par nevainīgu, kamēr vaina nav pierādīta saskaņā ar likumu.

2. Ikvienam apsūdzētajam tiek garantētas tiesības uz aizstāvību.”

Pamatlēmums 2002/584

- 7 Pamatlēmuma 2002/584 5.–8., 10. un 12. apsvērumi ir formulēti šādi:

“(5) [..] Ieviešot jaunu, vienkāršotu sistēmu, saskaņā ar kuru notiesātas vai aizdomās turētas personas nodod sodu izpildei vai kriminālvajāšanai, būs iespējams izvairīties no sarežģītības un iespējamās kavēšanās, kas piemīt pastāvošajām izdošanas procedūrām. [..]

(6) Eiropas apcietināšanas orderis, kuru paredz šis pamatlēmums, ir pirmais konkrētais pasākums, ar kuru krimināltiesību jomā īsteno savstarpējas atzišanas principu, kuru Eiropadome raksturojusi kā tiesu iestāžu sadarbības “stūrakmeni”.

(7) Tā kā, darbojoties vienpusēji, dalībvalstis nespēj pilnībā sasniegt mērķi aizvietot daudzpusējo izdošanas sistēmu, kuras pamatā ir 1957. gada 13. decembra Eiropas Konvencija par izdošanu, un šis mērķis tā apjoma un rezultātu dēļ ir vieglāk sasniedzams Savienības līmenī, tad Padome var noteikt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā noteikts 2. pantā [ES] un 5. pantā [EK] dibināšanas līgumā. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šis pamatlēmums nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs šā mērķa sasniegšanai.

(8) Nolēmumiem par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi ir jābūt pakļautiem pietiekamai kontrolei, kas nozīmē, ka dalībvalsts tiesas iestādei, kurā pieprasītā persona ir apcietināta, būs jāpieņem lēmums par tās nodošanu.

[..]

(10) Eiropas apcietināšanas ordera mehānism[a] pamatā ir augsta dalībvalstu savstarpēja uzticība [uzticēšanās]. Tā īstenošanu var apturēt tikai gadījumā, ja viena no dalībvalstīm nopietni un vairākkārt pārkāpj principus, kas paredzēti [LES] 6. panta 1. punktā [..] [pēc grozījumiem – LES 2. pants], ko konstatē Padome, ievērojot [LES] 7. panta 1. punktu [pēc grozījumiem – LES 7. panta 2. punkts], ar sekām, kas izklāstītas attiecīgā līguma 7. panta 2. punktā [pēc grozījumiem – LES 7. panta 3. punkts].

[..]

(12) Šajā pamatlēmumā ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti [LES] 6. pantā [..] un atspoguļoti [Hartā], īpaši tās VI nodaļā. Neko šajā pamatlēmumā nevar interpretēt kā aizliegumu atteikt tādas personas nodošanu, par kuru izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, ja, pamatojoties uz objektīviem apstākļiem, ir iemesls domāt, ka minētais apcietināšanas orderis ir izsniegts, lai veiktu personas vajāšanu vai sodīšanu tās dzimuma, rases, reliģijas, nacionālās izcelsmes, valstiskās piederības, valodas, politisko uzskatu vai seksuālās orientācijas dēļ, vai ka šīs personas stāvokli varētu pasliktināt kāda no šiem iemesliem dēļ.

[..]”

8 Šī pamatlēmuma 1. pantā “Eiropas apcietināšanas ordera definīcija un pienākums to izpildīt” ir noteikts:

“1. Eiropas apcietināšanas orderis ir tiesas nolēmums, ko izsniedz dalībvalsts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai vai lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, vai arī lai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli.

2. Dalībvalstis izpilda ikvienu Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz savstarpējas atzišanas principu un saskaņā ar šī pamatlēmuma noteikumiem.

3. Šis pamatlēmums groza [negroza] pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kā tie minēti [LES] 6. pantā.”

9 Minētā pamatlēmuma 3., 4. un 4.a pantā ir noteikti Eiropas apcietināšanas ordera obligātas un fakultatīvas neizpildes pamati.

10 Šī paša pamatlēmuma 7. pantā “Centrālās iestādes iesaistīšana” ir paredzēts:

“1. Katra dalībvalsts var izraudzīties centrālo iestādi vai, ja tās tiesību sistēma to pieļauj, vairākas centrālās iestādes, kas palīdz kompetentajām tiesu iestādēm.

2. Dalībvalsts var, ja tas ir vajadzīgs tās tiesu sistēmas organizācijas dēļ, paredzēt centrālajai iestādei (centrālajām iestādēm) atbildību par Eiropas apcietināšanas orderu administratīvu pārsūtīšanu un saņemšanu, kā arī par citu oficiālu saraksti, kas uz to (tām) attiecas.

Dalībvalsts, kas vēlas izmantot šajā pantā minētās iespējas, Padomes ģenerālsēkretariātam paziņo informāciju, kas attiecas uz izraudzīto centrālo iestādi vai centrālajām iestādēm. Šīs norādes ir saistošas visām izsniegšanas dalībvalsts iestādēm.”

11 Pamatlēmuma 15. pantā “Lēmums par nodošanu” ir paredzēts:

“1. Izpildes tiesu iestāde termiņos un saskaņā ar šajā pamatlēmumā noteiktajiem nosacījumiem pieņem lēmumu par to, vai persona ir jānodod.

2. Ja izpildes tiesu iestāde uzskata, ka informācija, ko paziņojusi izsniegšanas dalībvalsts, ir nepietiekama, lai ļautu pieņemt lēmumu par nodošanu, tā lūdz, lai steidzami piegādā vajadzīgo papildu informāciju, konkrēti to, kas attiecas uz 3. līdz 5. pantu un 8. pantu, un tā var noteikt termiņu tās saņemšanai, ņemot vērā to, ka ir vajadzīgs ievērot termiņus, kas noteikti 17. pantā.

[..]”

Īrijas tiesības

- 12 Pamatlēmums 2002/584 Īrijas tiesību sistēmā ir transponēts ar *European Arrest Warrant Act 2003* (2003. gada Likums par Eiropas apcietināšanas orderi).
- 13 2003. gada Likuma par Eiropas apcietināšanas orderi 37. panta 1. punktā ir noteikts:
- “Saskaņā ar šo likumu personas nodošana nav pieļaujama, ja:
- a) viņa vai viņas nodošana nav saderīga ar valsts pienākumiem, kas paredzēti:
 - i) [ECPAK] vai
 - ii) [ECPAK] protokolos,
 - b) viņa vai viņas nodošana ir pretrunā jebkurai Konstitūcijas tiesību normai [..].”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 14 2012. gada 1. februārī, 2012. gada 4. jūnijā un 2013. gada 26. septembrī Polijas tiesas izsniedza trīs Eiropas apcietināšanas orderus (turpmāk tekstā – “EAO”) attiecībā uz ieinteresēto personu, lai panāktu tās apcietināšanu un nodošanu šīm tiesām kriminālvajāšanai, tostarp par narkotisko un psihotropo vielu nelikumīgu pārvadāšanu.
- 15 2017. gada 5. maijā attiecīgā persona, pamatojoties uz šiem EAO, tika aizturēta Īrijā un nogādāta iesniedzējtiesā *High Court* (Augstā tiesa, Īrija). Tā informēja šo tiesu, ka nepiekrīt savai nodošanai Polijas tiesu iestādēm, un tika ievietota ieslodzījuma vietā, gaidot lēmumu par nodošanu šīm iestādēm.
- 16 Pamatojot iebildumu pret savu nodošanu, attiecīgā persona tostarp apgalvo, ka šī nodošana pakļaušot viņu faktiskam riskam, ka, pārkāpjot ECPAK 6. pantu, klaji tiks liegta piekļuve tiesiskās aizsardzības līdzekļiem. Šajā ziņā attiecīgā persona it īpaši apgalvo, ka nesenās Polijas tiesu sistēmas likumdošanas reformu dēļ viņam ir liegtas tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu. Šīs reformas fundamentāli apdraudot savstarpējas uzticēšanās pamatu starp Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas iestādi un šī ordera izpildes iestādi, un tas radot šaubas par Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma darbību.
- 17 Attiecīgā persona it īpaši pamatojas uz Komisijas 2017. gada 20. decembra pamatoto priekšlikumu, kas iesniegts saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 7. panta 1. punktu, par tiesiskumu Polijā [COM(2017) 835 *final*] (turpmāk tekstā – “pamatotais priekšlikums”), kā arī dokumentiem, uz kuriem tā atsaucas.
- 18 Pamatotajā priekšlikumā Komisija vispirms detalizēti izklāsta likumdošanas reformu kontekstu un vēsturi, pēc tam aplūko divas īpašas problēmas, proti, pirmkārt, neatkarīgas un leģitīmas konstitucionālas kontroles neesamību un, otrkārt, parasto tiesu neatkarības apdraudējuma risku, un visbeidzot aicina Padomi konstatēt, ka ir droša varbūtība, ka Polijas Republika varētu nopietni pārkāpt LES 2. pantā paredzētās vērtības, kā arī sniegt šai dalībvalstij ieteikumus, kas nepieciešami šajā ziņā.

- 19 Turklāt pamatotajā atzinumā ir izklāstīti Eiropas Padomes komisijas “Demokrātija caur tiesībām” konstatējumi attiecībā uz situāciju Polijas Republikā un neseno šīs dalībvalsts tiesu sistēmas likumdošanas reformām.
- 20 Visbeidzot, pamatotajā atzinumā ir atspoguļotas nopietnas bažas šajā ziņā, kuras radušās periodā pirms šī piekšlikuma pieņemšanas un kuras ir paudušas daudzas starptautiskas un Eiropas iestādes un organizācijas, tādas kā Apvienoto Nāciju Organizācijas Cilvēktiesību komiteja, Eiropas Padome, Eiropas Parlaments un Eiropas Tiesu iestāžu padomju tīkls, kā arī valsts līmenī *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija), *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa, Polija), *Rzecznik Praw Obywatelskich* (ombuds, Polija), *Krajowa Rada Sądownictwa* (Valsts tiesu padome, Polija) un tiesnešu un advokātu apvienības.
- 21 Pamatojoties uz pamatotajā atzinumā ietverto informāciju un Eiropas Padomes komisijas “Demokrātija caur tiesībām” konstatējumiem par situāciju Polijas Republikā un neseno šīs dalībvalsts tiesu sistēmas likumdošanas reformu sekām, iesniedzējtiesa secina, ka Polijas Republikā kopš 2015. gada notikušo likumdošanas reformu kumulatīvās sekas, kas tostarp attiecas uz *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa), *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa), Valsts tiesu padomi, parasto tiesu organizāciju, Valsts tiesnešu skolu un Prokuratūru, ir tādas, ka šajā dalībvalstī ir pārkāpts tiesiskums. Iesniedzējtiesa pamato šo secinājumu ar konstatējumu par tādām īpaši būtiskām izmaiņām kā:
- grozījumi Valsts tiesu padomes tiesu neatkarības aizsardzības konstitucionālajā lomā kopsakarā ar Polijas valdības prettiesiskajām iecelšanām *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) tiesnešu amatos un šīs valdības atteikšanās publicēt noteiktus lēmumus;
 - tas, ka tieslietu ministrs turpmāk ir ģenerālprokurors, kuram ir pilnvaras aktīvi iesaistīties kriminālvajāšanā un kuram ir disciplināra funkcija attiecībā uz tiesu priekšsēdētājiem, kurai potenciāli var būt preventīva iedarbība attiecībā uz šiem priekšsēdētājiem un līdz ar to ietekme uz tiesas spriešanu;
 - tas, ka *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiek ietekmēta, ieviešot pensionēšanos pēc savas ierosmes un nākotnē paredzamas iecelšanas tiesnešu amatos, un ka jaunajā Valsts tiesu padomē lielā mērā prevalēs politiski motivētas iecelšanas tiesnešu amatos, un
 - tas, ka *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) neizskaramība un efektivitāte ir būtiski traucēta tādējādi, ka nekas negarantē, ka likumi Polijā atbilst Polijas konstitūcijai, un ar to pašu par sevi ir pietiekami, lai ietekmētu visu krimināltiesību sistēmu.
- 22 Šādos apstākļos iesniedzējtiesa uzskata, ka, tā kā Polijas Republikas tiesu sistēmas “plašās un nekontrolētās” pilnvaras ir pretrunā tām, kādas tiesu sistēmai ir piešķirtas demokrātiskā valstī, kurā tiek īstenots tiesiskuma princips, pastāv faktisk risks, ka attiecīgā persona tiks pakļauta patvaļībai tiesvedībā izsniegšanas dalībvalstī. Tādējādi ar attiecīgās personas nodošanu tiktu pārkāptas tai ECPAK 6. pantā paredzētās tiesības, un līdz ar to šī nodošana būtu jāatsaka saskaņā ar Īrijas tiesībām un Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktu, aplūkotu kopsakarā ar tā 10. apsvērumu.
- 23 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka 2016. gada 5. aprīļa spriedumā *Aranyosi un Căldăraru* (C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198) Tiesa nodošanas, ar kuru var tikt pārkāpts ECPAK 3. pants, kontekstā ir nospriedusi, ka, ja izpildes tiesu iestāde konstatē sistēmiskas vai vispārējas nepilnības izsniegšanas dalībvalsts sniegtajā aizsardzībā, šai izpildes iestādei ir konkrēti un precīzi jāizvērtē, vai pastāv būtiski un reāli iemesli uzskatīt, ka pastāv faktisk risks, ka attiecīgajai personai šajā dalībvalstī būs faktisk risks piedzīvot necilvēcīgu vai pazemojošu izturēšanos. Šajā spriedumā Tiesa arī esot iedibinājusi divu posmu procedūru, kura izpildes iestādei būtu jāpieņem šādos apstākļos. Šai iestādei vispirms esot jākonstatē, ka izsniegšanas dalībvalsts sniegtajā aizsardzībā ir vispārējas un sistēmiskas nepilnības, un pēc tam no izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestādes ir jāpieprasa visa nepieciešamā papildu informācija saistībā ar attiecīgās personas aizsardzību.

- 24 Taču iesniedzējtiesa jautā, vai tad, ja izpildes tiesu iestāde konstatē, ka izsniegšanas dalībvalsts ir pārkāpusi tiesiskuma kopējo vērtību, kas nostiprināta LES 2. pantā, un ka šis sistēmiskais tiesiskuma pārkāpums pēc savas būtības ir tiesu sistēmas fundamentāls defekts, prasība konkrēti un precīzi saskaņā ar 2016. gada 5. aprīļa spriedumu *Aranyosi un Căldăraru* (C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198) izvērtēt, vai pastāv būtiski un reāli iemesli uzskatīt, ka attiecīgā persona tiks pakļauta riskam, ka tiks pārkāptas viņas tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, kas paredzētas ECPAK 6. pantā, vēl joprojām ir piemērojama vai arī šādos apstākļos var tikt vienkārši uzskatīts, ka izsniegšanas iestādes vispār nevarētu piešķirt nekādu specifisku garantiju saistībā ar lietas taisnīgu izskatīšanu, jo tiesiskuma pārkāpumam ir sistēmisks raksturs, līdz ar to izpildes tiesu iestādei nav pienākuma konstatēt, ka pastāv šādi iemesli.
- 25 Šajos apstākļos *High Court* (Augstā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Neatkarīgi no Tiesas secinājumiem 2016. gada 5. aprīļa spriedumā *Aranyosi un Căldăraru* (C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), ja valsts tiesa konstatē, ka pastāv pārliecinoši pierādījumi, kas liecina, ka apstākļi izsniegšanas dalībvalstī nav saderīgi ar pamattiesībām uz taisnīgu tiesu, jo izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēma vairs nedarbojas saskaņā ar tiesiskuma principu, – vai izpildes tiesu iestādei konkrēti un precīzi ir jāvērtē, kādā mērā attiecīgā persona tiks pakļauta riskam, ka tiks apdraudētas tās pamattiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu, ja attiecīgās personas tiesāšana notiks sistēmā, kas vairs nedarbojas saskaņā ar tiesiskuma principu?
- 2) Ja pārbaudes mērķiem ir jāveic īpašs izvērtējums par to, vai pastāv droša varbūtība, ka attiecīgajai personai klaji varētu tikt liegta piekļuve tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, un ja valsts tiesa ir konstatējusi sistēmiskus tiesiskuma pārkāpumus, – vai valsts tiesai kā izpildes tiesu iestādei ir jālūdz izsniegšanas tiesu iestādei sniegt visu papildinformāciju, kas tai ir nepieciešama, lai tā izslēgtu risku, ka attiecīgajai personai netiks nodrošināta taisnīga lietas izskatīšana, un apstiprinošas atbildes gadījumā – kādas garantijas līdz ar to būtu jāpieprasa, lai notiktu lietas taisnīga izskatīšana?”

Par steidzamības tiesvedību

- 26 Iesniedzējtiesa ir lūgusi, lai šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu tiktu piemērota Tiesas Reglamenta 107. pantā paredzētā steidzamības tiesvedība.
- 27 Šī pieteikuma pamatošanai iesniedzējtiesa tostarp ir norādījusi, ka attiecīgajai personai šobrīd ir atņemta brīvība, gaidot lēmumu par tās nodošanu Polijas iestādēm, un ka atbilde uz uzdotajiem jautājumiem ir izšķiroša, lai pieņemtu šādu lēmumu.
- 28 Šajā ziņā ir jānorāda, ka šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Pamatlēmuma 2002/584, uz ko attiecas LESD trešās daļas V sadaļa par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, interpretāciju. Tādējādi attiecībā uz šo lūgumu var tikt piemērota steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība.
- 29 Otrkārt, attiecībā uz steidzamības kritēriju atbilstoši Tiesas judikatūrai ir jāņem vērā, ka attiecīgajai personai šobrīd ir atņemta brīvība un ka tās turpmāka atrašanās apcietinājumā ir atkarīga no strīda atrisinājuma pamatlietā. Turklāt attiecīgās personas situācija ir vērtējama tāda, kāda tā ir datumā, kad tiek izskatīts pieteikums par steidzamības tiesvedības piemērošanu lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu (spriedums, 2017. gada 10. augusts, *Zdziaszek*, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, 72. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 30 Taču šajā gadījumā, pirmkārt, nav strīda par to, ka minētajā datumā attiecīgā persona bija apcietināta. Otrkārt, tās turpmāka atrašanās apcietinājumā ir atkarīga no pamatlietas risinājuma, jo apcietināšanas pasākums atbilstoši iesniedzējtiesas sniegtajiem paskaidrojumiem tai tika noteikts, izpildot attiecīgo EAO.

- 31 Šādos apstākļos Tiesas pirmā palāta pēc tiesneša referenta priekšlikuma, uzklusējusi ģenerālvokātu, 2018. gada 12. aprīlī nolēma apmierināt iesniedzējtiesas pieteikumu par steidzamības tiesvedības piemērošanu šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 32 Tā arī nolēma nodot lietu Tiesai, lai tā to iedalītu virspalātai.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 33 Vispirms no lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma, kā arī no norādes uz 2016. gada 5. aprīļa spriedumu *Aranyosi un Căldăraru* (C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), kura ir ietverta pirmā jautājuma formulējumā, izriet, ka iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi attiecas uz nosacījumiem, kas ļauj izpildes tiesu iestādei, pamatojoties uz Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktu, atturēties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, jo pastāv risks, ka, ja pieprasītā persona tiks nodota izsniegšanas tiesu iestādei, tiks pārkāptas ECPAK 6. panta 1. punktā nostiprinātās pamattiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu neatkarīgā tiesā, kas, kā tas izriet no šī sprieduma 5. punkta, atbilst Hartas 47. panta otrajai daļai.
- 34 Tādējādi ir jāuzskata, ka ar abiem saviem jautājumiem, kuri ir jāizvērtē kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja izpildes tiesu iestādei, kurai jālemj par personas, saistībā ar kuru ir izdots Eiropas apcietināšanas orderis, lai veiktu kriminālvajāšanu, izdošanu, rīcībā ir tādi elementi, kuri ietverti Komisijas pamatotajā priekšlikumā, kas pieņemts, piemērojot LES 7. panta 1. punktu, un kuri vedina domāt, ka pastāv faktiskais risks, ka tiks pārkāptas Hartas 47. panta otrajā daļā garantētās pamattiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, jo pastāv sistēmiskas vai vispārējas nepilnības saistībā ar tiesu varas neatkarību izsniegšanas dalībvalstī, šai iestādei konkrēti un precīzi ir jāpārbauda, vai pastāv būtiski un reāli iemesli uzskatīt, ka attiecīgajai personai šajā dalībvalstī būs šāds risks nodošanas uz šo pēdējo minēto valsti gadījumā. Apstiprinošas atbildes gadījumā iesniedzējtiesa lūdz Tiesu precizēt nosacījumus, kuri ir jāievēro šādā pārbaudē.
- 35 Lai atbildētu uz uzdotajiem jautājumiem, ir jāatgādina, ka Savienības tiesības ir balstītas uz pamatpremisi, saskaņā ar kuru katrai dalībvalstij ar visām pārējām dalībvalstīm – un tās to savstarpēji atzīst –, kā tas ir precizēts LES 2. pantā, ir kopīgas daudzas Savienības pamatvērtības. Šī premisa nozīmē un pamato dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos šo vērtību atzīšanā un tādējādi Savienības tiesību, ar kurām tās tiek īstenotas, ievērošanā (spriedums, 2018. gada 6. marts, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 36 Gan savstarpējas uzticēšanās starp dalībvalstīm principam, gan arī savstarpējās atzīšanas principam, kas pats ir balstīts uz savstarpējo uzticēšanos starp šīm dalībvalstīm (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 10. augusts, *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 49. punkts un tajā minētā judikatūra), Savienības tiesībās ir fundamentāla nozīme, jo tie ļauj izveidot un uzturēt telpu bez iekšējām robežām. Konkrētāk, it īpaši attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, ar savstarpējas uzticēšanās principu katrai no šīm valstīm ir noteikts pienākums uzskatīt, izņemot ārkārtas apstākļus, ka visas pārējās dalībvalstis ievēro Savienības tiesības, it īpaši šajās tiesībās atzītās pamattiesības (spriedums, 2016. gada 10. novembris, *Poltorak*, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 37 Tādējādi dalībvalstīm, tām īstenojot Savienības tiesības, saskaņā ar šīm pašām tiesībām var tikt prasīts prezumēt, ka pārējās dalībvalstis ievēro pamattiesības, un tas nozīmē, ka tās nevar ne vien kādai citai dalībvalstij pieprasīt ievērot valstī noteikto pamattiesību aizsardzības līmeni, kas ir augstāks par Savienības tiesībās nodrošināto līmeni, bet arī, izņemot ārkārtas gadījumus, pārbaudīt, vai šī cita dalībvalsts konkrētā gadījumā patiešām ir ievērojusi Savienībā garantētās pamattiesības (Atzinums 2/13 (Savienības pievienošanās ECPAK), 2014. gada 18. decembris, EU:C:2014:2454, 192. punkts).

- 38 No Pamatlēmuma 2002/584 6. apsvēruma izriet, ka šajā pamatlēmumā paredzētais Eiropas apcietināšanas orderis ir pirmā savstarpējas atzīšanas principa konkretizācija krimināltiesību jomā.
- 39 Kā izriet, konkrēti, no Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 1. un 2. punkta, tāpat kā no tā 5. un 7. apsvēruma, tā mērķis ir aizvietot notiesāto vai aizdomās turamo personu daudzpusējo izdošanas sistēmu, kuras pamatā ir 1957. gada 13. decembra Eiropas Konvencija par izdošanu, ar nodošanas sistēmu starp tiesu iestādēm, lai pildītu spriedumus vai veiktu kriminālvajāšanu, šai pēdējai sistēmai tiekot balstītai uz savstarpējās atzīšanas principa (spriedums, 2016. gada 10. novembris, *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 40 Tādējādi, ar Pamatlēmumu 2002/584 ieviešot jaunu, vienkāršotu un iedarbīgāku personu, kuras ir notiesātas vai tiek turētas aizdomās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, nodošanas sistēmu, ir mēģināts atvieglot un paātrināt tiesu sadarbību, lai veicinātu Savienībai noteiktā mērķa – kļūt par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, pamatojoties uz augstu savstarpējo uzticēšanos, kurai jābūt starp dalībvalstīm, – sasniegšanu (spriedums, 2016. gada 10. novembris, *Poltorak*, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 41 Jomā, kas tiek regulēta ar Pamatlēmumu 2002/584, savstarpējas atzīšanas princips, kā tas tostarp izriet no šī pamatlēmuma 6. apsvēruma, kas ir tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās “stūrakmens”, ir piemērots šī pamatlēmuma 1. panta 2. punktā, kurā ir paredzēts noteikums, saskaņā ar kuru dalībvalstīm ir jāizpilda ikviens Eiropas apcietināšanas orderis, pamatojoties uz savstarpējas atzīšanas principu un saskaņā ar šī paša pamatlēmuma tiesību normām. Tādēļ izpildes tiesu iestādes šādu orderi principā var atteikties izpildīt tikai atbilstošo izsmeltoši uzskaitītajiem, Pamatlēmumā 2002/584 paredzētajiem neizpildes pamatiem, un Eiropas apcietināšanas ordera izpilde var tikt pakārtota tikai vienam no minētajā pamatlēmuma 5. pantā paredzētajiem ierobežojoši paredzētajiem nosacījumiem. Tādējādi, lai arī Eiropas apcietināšanas ordera izpilde ir princips, izpildes atteikums tiek saprasts kā izņēmums, kas ir jāinterpretē šauri (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 10. augusts, *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 49. un 50. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 42 Tādējādi Pamatlēmumā 2002/584 tieši ir norādīti Eiropas apcietināšanas ordera obligātās neizpildes pamati (3. pants) un fakultatīvās neizpildes pamati (4. un 4.a pants), kā arī garantijas, kas īpašos gadījumos jāsniedz izsniegšanas dalībvalstij (5. pants) (skat. spriedumu, 2017. gada 10. augusts, *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 51. punkts).
- 43 Tomēr Tiesa ir atzinusi, ka “ārkārtas apstākļos” savstarpējas atzīšanas un uzticēšanās starp dalībvalstīm principi var tikt ierobežoti (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 82. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 44 Šajā kontekstā Tiesa ar noteiktiem nosacījumiem ir atzinusi izpildes tiesu iestādes iespēju izbeigt nodošanas procedūru, kura noteikta Pamatlēmumā 2002/584, ja ar šādu nodošanu tiktu radīts necilvēcīga vai pazemojošas attieksmes risks pieprasītajai personai Hartas 4. panta nozīmē. (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 104. punkts).
- 45 Šajā ziņā Tiesa, pirmkārt, ir pamatojusies uz šī pamatlēmuma 1. panta 3. punktu, kurā ir paredzēts, ka ar šo pamatlēmumu nebūtu grozāms pienākums ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kā tie noteikti LES 2. un 6. pantā, un, otrkārt, uz Hartas 4. pantā garantēto pamattiesību absolūto raksturu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 83. un 85. punkts).

- 46 Šajā gadījumā, balstoties uz pamatoto priekšlikumu un tajā norādītajiem dokumentiem, attiecīgā persona iebilst pret tās nodošanu Polijas tiesu iestādēm, it īpaši apgalvojot, ka šāda nodošana to pakļautu faktiskam klajas piekļuves tiesiskās aizsardzības līdzekļiem liegšanas riskam tādu izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas nepilnību dēļ, kuras izriet no neseno tiesu sistēmas reformu īstenošanas šajā dalībvalstī.
- 47 Tādēļ vispirms ir jāpārbauda, vai, tāpat kā tas ir Hartas 4. panta pārkāpuma faktiska riska gadījumā, faktiskais risks, ka tiks pārkāptas attiecīgās personas pamattiesības uz neatkarīgu tiesu un līdz ar to tās pamattiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, kā tas ir paredzēts Hartas 47. panta otrajā daļā, var ļaut izpildes tiesu iestādei izņēmuma kārtā atturēties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktu.
- 48 Šajā ziņā ir jāuzsver, ka prasība par tiesnešu neatkarību ietilpst to pamattiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu būtiskajā saturā, kurām ir kardināla nozīme kā garantijai visu tiesību aizsardzībai, kuras indivīdiem izriet no Savienības tiesībām, un dalībvalstu kopējo vērtību, kas izklāstītas LES 2. pantā, tostarp tiesiskuma, saglabāšanai.
- 49 Savienība ir tiesību Savienība, kurā indivīdiem ir tiesības apstrīdēt tiesā jebkura valsts lēmuma vai cita akta par Savienības tiesību akta piemērošanu tiem tiesiskumu (spriedums, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 50 Saskaņā ar LES 19. pantu, kurā ir konkretizēta LES 2. pantā noteiktā tiesiskuma vērtība, valsts tiesām un Tiesai ir jānodrošina pilnīga Savienības tiesību piemērošana visās dalībvalstīs, kā arī jānodrošina šo tiesību, kas šiem indivīdiem izriet no Savienības tiesībām, aizsardzība tiesā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 32. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2018. gada 6. marts, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 51 Tas, ka pastāv efektīva pārbaude tiesā, kuras mērķis ir nodrošināt Savienības tiesību ievērošanu, ir tiesiskuma neatņemama sastāvdaļa (spriedums, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 52 No tā izriet, ka ikvienai dalībvalstij ir jānodrošina, lai attiecīgās instances, kuras kā “tiesa” Savienības tiesību izpratnē ietilpst tās tiesību aizsardzības līdzekļu sistēmas jomās, uz kuru attiecas Savienības tiesības, atbilstu efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasībām (spriedums, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 37. punkts).
- 53 Lai nodrošinātu šādu aizsardzību, īpaši svarīga, kā tas norādīts Hartas 47. panta otrajā daļā, kurā viena no prasībām saistībā ar pamattiesībām uz efektīvu tiesisko aizsardzību ir norāde uz piekļuvi “neatkarīgai” tiesai, ir šo instanču neatkarības saglabāšana (spriedums, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 41. punkts).
- 54 Valstu tiesu neatkarība ir īpaši būtiska tiesu sadarbības sistēmas, ko iemieso LESD 267. pantā paredzētais prejudiciāla nolēmuma tiesvedības mehānisms, raitai darbībai, jo šo mehānismu var iedarbināt vienīgi instance, kurai ir uzticēts piemērot Savienības tiesības un kura tostarp atbilst šim neatkarības kritērijam (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 43. punkts).
- 55 Ciktāl, kā tas ir norādīts šī sprieduma 40. punktā, ar Pamatlēmumu 2002/584 ir paredzēts izveidot vienkāršotu tiesas nodošanas sistēmu starp “tiesu iestādēm”, lai nodrošinātu tiesu nolēmumu krimināllietās brīvu apriti kopīgā brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, šādu iestāžu neatkarības saglabāšana arī ir būtiska Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma ietvaros.

- 56 Pamatlēmums 2002/584 ir balstīts uz principu, saskaņā ar kuru lēmumiem attiecībā uz Eiropas apcietināšanas orderi ir visas tiesas nolēmumiem piemītošās garantijas, tostarp garantijas, kuras izriet no šī pamatlēmuma 1. panta 3. punktā minētajām pamattiesībām un tiesību pamatprincipiem. Tas ietver ne tikai to, ka lēmumu, kas attiecas uz Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, bet arī lēmumu, kas attiecas uz šāda ordera izsniegšanu, pieņem tiesu iestāde, kas atbilst prasībām, kuras ir raksturīgas efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā – tostarp neatkarības garantijai –, līdz ar to ikvienai Pamatlēmumā 2002/584 paredzētajai nodošanas procedūrai starp dalībvalstīm ir jābūt pakļautai tiesas kontrolei (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 10. novembris, *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 57 Turklāt ir jānorāda, ka saistībā ar kriminālvajāšanu, brīvības atņemšanas soda izpildi vai ar brīvības atņemšanu saistīta drošības līdzekļa piemērošanu vai arī, izskatot krimināllietu pēc būtības, kas neietilpst Pamatlēmuma 2002/584 un Savienības tiesību piemērošanas jomā, dalībvalstīm joprojām ir pienākums ievērot pamattiesības, kas noteiktas ECPAK vai to valsts tiesībās, tostarp tiesības uz taisnīgu tiesu un no tām izrietošās garantijas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 30. maijs, *F*, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 48. punkts).
- 58 Augstais uzticēšanās līmenis starp dalībvalstīm, uz kuru balstās Eiropas apcietināšanas ordera mehānisms, kā arī premisa, saskaņā ar kuru citu dalībvalstu krimināltiesas, kurām pēc Eiropas apcietināšanas ordera izpildes ir jāveic kriminālvajāšana vai soda izpilde vai jāpiemēro ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis, kā arī kriminālprocess pēc būtības, atbilst efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasībām, tostarp, it īpaši, prasībai par šo tiesu neatkarību un objektivitāti.
- 59 Tādēļ ir jāuzskata, ka faktiskā riska, ka, ja persona tiks nodota izsniegšanas tiesu iestādei, tiks pārkāptas personas, saistībā ar kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, pamattiesības uz neatkarīgu tiesu un līdz ar to tās pamattiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, kā tas ir paredzēts Hartas 47. panta otrajā daļā, būtiskais saturs, esamība var ļaut izpildes tiesu iestādei izņēmuma kārtā atturēties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktu.
- 60 Tādējādi, ja, kā tas ir pamatlietā, persona, saistībā ar kuru ir izdots Eiropas apcietināšanas orderis, lai iebilstu pret tās nodošanu izsniegšanas tiesu iestādei, norāda, ka pastāv sistēmiskas vai vismaz vispārējas nepilnības, kas, pēc tās domām, var ietekmēt tiesu varas neatkarību izsniegšanas dalībvalstī un tādējādi apdraudēt tās pamattiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu būtisko saturu, izpildes tiesu iestādei, tai lemjot par šīs personas nodošanu minētās dalībvalsts iestādēm, ir jāizvērtē, vai pastāv faktiskais risks, ka tiks pārkāptas attiecīgās personas pamattiesības (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi un Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 88. punkts).
- 61 Šajā nolūkā izpildes tiesu iestādei vispirms, pamatojoties uz objektīviem, ticamiem, precīziem un pienācīgi aktualizētiem elementiem saistībā ar izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi un Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 89. punkts), ir jāizvērtē, vai pastāv faktiskais risks, ka tiks pārkāptas tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, saistībā ar šīs dalībvalsts tiesu neatkarības trūkumu, jo šajā dalībvalstī pastāv sistēmiskas vai vispārējas nepilnības. Informācija, kas ietverta pamatotajā priekšlikumā, kuru nesēn Komisija adresēja Padomei, pamatojoties uz LES 7. panta 1. punktu, ir īpaši atbilstoši elementi saistībā ar šo vērtējumu.
- 62 Šāds vērtējums ir jāveic atbilstoši pamattiesību, kas garantētas Hartas 47. panta otrajā daļā, aizsardzības standartam (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi un Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 88. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 63 Šajā ziņā saistībā ar prasību par tiesu neatkarību, kura ietilpst šo tiesību būtiskajā saturā, ir jāatgādina, ka šī prasība ir raksturīga tiesas spriešanas uzdevumam un ietver divus aspektus. Saistībā ar pirmo – ārējo – aspektu tiek pieņemts, ka attiecīgā instance veic savas funkcijas pilnībā autonomi, nebūdamā pakļauta nekādai hierarhiskai saiknei vai subordinācijai attiecība pret kādu un nesaņemot jebkādas

izcelsmes rīkojumus vai instrukcijas, tādējādi būdama aizsargāta pret ārēju iejaukšanos vai spiedienu, kuri var nelabvēlīgi ietekmēt tās locekļu tiesas spriešanas neatkarību un ietekmēt viņu lēmumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 64 Šim būtiskajam atbrīvojumam no ārējas ietekmes ir nepieciešamas tādas noteiktas garantijas kā neatceļamība, lai aizsargātu tos, kuriem ir dots uzdevums izlemt strīdu (spriedums, 2006. gada 19. septembris, *Wilson*, C-506/04, EU:C:2006:587, 51. punkts un tajā minētā judikatūra). Darba samaksas saņemšana atbilstoši tiesnešu veikto funkciju nozīmei ir ar viņu neatkarību nedalāmi saistīta garantija (spriedums, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 45. punkts).
- 65 Otrs – iekšējais – aspekts ir saistīts ar neitralitātes jēdzienu un attiecas uz to, ka tiek saglabāta vienāda attieksme attiecībā uz strīda dalībniekiem un to attiecīgajām interesēm saistībā ar strīda priekšmetu. Šī aspekta ietvaros ir jāievēro objektivitāte un, izņemot stingru tiesību normu piemērošanu, ir jābūt absolūtai neieinteresētībai strīda atrisinājumā (spriedums, 2006. gada 19. septembris, *Wilson*, C-506/04, EU:C:2006:587, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 66 Šādas neatkarības un objektivitātes garantijas ir nepieciešamas, lai pastāvētu tiesību normas, it īpaši attiecībā uz tiesas sastāvu, iecelšanu, pilnvaru ilgumu, kā arī tās locekļu atturēšanās, noraidīšanas un atsaukšanas iemesliem, ļaujot kļūdēt indivīdos jebkādas pamatotas šaubas par minētās tiesas ārēju ietekmējamību un tās neitralitāti attiecībā uz interesēm, ar ko tā saskaras. Lai uzskatītu, ka nosacījums saistībā ar attiecīgās instances neatkarību ir izpildīts, judikatūrā tostarp ir prasīts, ka tās locekļu atsaukšanas gadījumi ir noteikti ar tiešām likumdošanas normām (spriedums, 2014. gada 9. oktobris, *TDC*, C-222/13, EU:C:2014:2265, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 67 Neatkarības prasība arī pieprasa, lai to personu, kuras spriež tiesu, disciplinārie pasākumi arī būtu garantijas, kas nepieciešamas, lai izvairītos no jebkāda riska, ka šādi pasākumi tiks izmantoti kā tiesu nolēmumu satura politiskās kontroles sistēma. Šajā sakarā tādu noteikumu paredzēšana, kuros tostarp ir definēta gan rīcība, kas ir disciplinārpārkāpumi, gan konkrēti piemērojami sodi, kuri paredz neatkarīgas instances iesaistīšanos saskaņā ar procedūru, kas pilnībā garantē Hartas 47. un 48. pantā paredzētās tiesības, tostarp tiesības uz aizstāvību, un kuros ir paredzēta iespēja tiesā apstrīdēt disciplināro iestāžu lēmumus, ir būtisko garantiju kopums, lai saglabātu tiesu varas neatkarību.
- 68 Ja no prasību, kas atgādinātas šī sprieduma 62.–67. punktā, skatpunkta izpildes tiesu iestāde konstatē, ka izsniegšanas dalībvalstī pastāv faktiskais risks, ka tiks pārkāpts pamattiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu būtiskais saturs, jo pastāv tādas sistēmiskas vai vispārējas nepilnības saistībā ar tiesu varu šajā dalībvalstī, kuras var kompromitēt šīs valsts tiesu neatkarību, šai iestādei, otrkārt, ir konkrēti un precīzi jāizvērtē, vai lietas apstākļos pastāv būtiski un reāli iemesli uzskatīt, ka pieprasītajai personai būs šāds risks, ja tā tiks nodota izsniegšanas dalībvalstij (pēc analogijas Hartas 4. panta kontekstā skat. spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi un Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 92. un 94. punkts).
- 69 Šis konkrētais vērtējums ir jāveic arī tad, ja, tāpat kā tas ir šajā lietā, pirmkārt, uz izsniegšanas dalībvalsti attiecas pamatots Komisijas atzinums, kas pieņemts saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu, lai Padome konstatētu, ka pastāv droša varbūtība, ka šī dalībvalsts pārkāps LES 2. pantā paredzētās vērtības, tādas kā tiesiskums, it īpaši valsts tiesu neatkarības aizskārumu dēļ, un, otrkārt, ja izpildes tiesu iestāde uzskata, ka tās rīcība, tostarp uz šāda priekšlikuma pamata, ir elementi, kas pierāda sistēmisku nepilnību saistībā ar šīm vērtībām pastāvēšanu šīs dalībvalsts tiesu varas limenī.
- 70 No pamatlēmuma 2002/584 10. apsvēruma izriet, ka Eiropas apcietināšanas ordera īstenošanas mehānisma īstenošana var tikt apturēta tikai gadījumā, ja kāda no dalībvalstīm nopietni un vairākkārt pārkāpj LES 2. pantā paredzētos principus, ko, ievērojot LES 7. panta 2. punktu, konstatē Eiropadome, un šī apturēšana izraisa tā paša panta 3. punktā izklāstītās sekas.

- 71 Tādējādi no šī apsvēruma formulējuma izriet, ka Eiropadomei ir jākonstatē, ka izsniegšanas dalībvalstī ir pārkāpti LES 2. pantā izklāstītie principi, tostarp tiesiskums, lai attiecībā uz šo dalībvalsti apturētu Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma piemērošanu.
- 72 Līdz ar to, vienīgi esot Eiropadomes lēmumam, ar kuru atbilstoši LES 7. panta 2. punktā paredzētajiem nosacījumiem ir konstatēts, ka izsniegšanas dalībvalsts ir vairākkārt nopietni pārkāpusi LES 2. pantā paredzētos principus, tādus kā tiesiskums, kam seko tas, ka Padome aptur Pamatlēmuma 2002/584 piemērošanu attiecībā uz šo dalībvalsti, izpildes tiesu iestādei būtu automātiski jāatsakās izpildīt ikvienu šīs dalībvalsts izsniegtu Eiropas apcietināšanas orderis, neesot pienākumam veikt jebkādu konkrētu vērtējumu par faktisko risku, ka tiks ietekmēts attiecīgās personas pamattiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu būtiskais saturs.
- 73 Tāpēc, tā kā Eiropadome nav pieņēmusi šādu lēmumu, izpildes tiesu iestāde, pamatojoties uz Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktu, atteikties izpildīt tās dalībvalsts izsniegtu Eiropas apcietināšanas orderi, uz kuru attiecas pamatots atzinums LES 7. panta 1. punkta nozīmē, var vienīgi izņēmuma apstākļos, ja šī iestāde pēc konkrēta un precīza šīs lietas izvērtējuma konstatē, ka pastāv būtiski un reāli iemesli uzskatīt, ka personai, saistībā ar kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, ja tā tiks nodota izsniegšanas tiesu iestādei, būs faktisks risks, ka tiks pārkāptas viņas pamattiesības uz neatkarīgu tiesu un līdz ar to pārkāpts viņas pamattiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu būtiskais saturs.
- 74 Šāda vērtējuma ietvaros izpildes tiesu iestādei tostarp ir jāizvērtē, kādā mērā sistēmiskās vai vispārējās nepilnības saistībā ar izsniegšanas dalībvalsts tiesu neatkarību, par kurām liecina tās rīcībā esošie elementi, var ietekmēt šīs dalībvalsts kompetento tiesu spēju īstenot procedūras, kurām tiks pakļauta pieprasītā persona.
- 75 Ja no šīs pārbaudes izriet, ka šīs nepilnības var ietekmēt šīs tiesas, izpildes tiesu iestādei vēl ir jāizvērtē, vai, ņemot vērā attiecīgās personas paustās specifiskās bažas un tās eventuāli iesniegto informāciju, pastāv būtiski un reāli iemesli uzskatīt, ka personai, saistībā ar kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, ņemot vērā viņas personisko situāciju, kā arī pārkāpuma raksturu, par kuru viņa tiek vajāta, un faktisko kontekstu, kas ir Eiropas apcietināšanas ordera pamatā, ja viņa tiks nodota izsniegšanas tiesu iestādei, būs faktisks risks, ka tiks pārkāptas viņas pamattiesības uz neatkarīgu tiesu un līdz ar to pārkāpts viņas pamattiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu būtiskais saturs.
- 76 Turklāt izpildes tiesu iestādei, piemērojot Pamatlēmuma 2002/584 15. panta 2. punktu, ir jālūdz izsniegšanas tiesu iestādei visa papildu informācija, kuru tā uzskata par nepieciešamu, lai izvērtētu šāda riska pastāvēšanu.
- 77 Šādā dialogā starp izpildes tiesu iestādi un izsniegšanas tiesu iestādi šī pēdējā attiecīgā gadījumā var iesniegt izpildes tiesu iestādei visus objektīvos elementus par eventūālajiem grozījumiem saistībā ar apstākļiem, kā izsniegšanas dalībvalstī tiek garantēta tiesu neatkarība, kuri var izslēgt šāda riska esamību saistībā ar attiecīgo personu.
- 78 Gadījumā, ja informācija, kuru izsniegšanas tiesu iestāde vajadzības gadījumā ir lūgusi izsniegšanas dalībvalsts centrālajai iestādei vai kādai no centrālajām iestādēm Pamatlēmuma 2002/584 7. panta nozīmē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 97. punkts) un kura ir paziņota izpildes tiesu iestādei, neļauj šai pēdējai izslēgt risku, ka šajā dalībvalstī tiks pārkāptas attiecīgās personas pamattiesības uz neatkarīgu tiesu un līdz ar to pārkāpts viņas pamattiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu būtiskais saturs, izpildes tiesu iestādei ir jāatturas izpildīt Eiropas apcietināšanas orderis, kas attiecas uz šo personu.
- 79 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja izpildes tiesu iestādes, kurai ir jālemj par personas, saistībā ar kuru ir izdots Eiropas apcietināšanas orderis, lai veiktu

kriminālvajāšanu, izdošanu, rīcībā ir tādi elementi, kuri ietverti Komisijas pamatotajā priekšlikumā, kas pieņemts, piemērojot LES 7. panta 1. punktu, un kuri vedina domāt, ka pastāv faktiskais risks, ka tiks pārkāptas Hartas 47. panta otrajā daļā garantētās pamattiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, jo pastāv sistēmiskas vai vispārējas nepilnības saistībā ar tiesu varas neatkarību izsniegšanas dalībvalstī, šai iestādei konkrēti un precīzi ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā tās personisko situāciju, kā arī nodarījuma, saistībā ar kuru attiecībā uz to tiek veikta kriminālvajāšana, raksturu un Eiropas apcietināšanas ordera pamatā esošo faktisko kontekstu, kā arī informāciju, kuru sniegusi izsniegšanas dalībvalsts, piemērojot šī pamatlēmuma 15. panta 2. punktu, pastāv būtiski un reāli iemesli uzskatīt, ka attiecīgajai personai šajā dalībvalstī būs šāds risks, ja tā tiks nodota pēdējai minētajai valstij.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 80 Attiecībā uz pamatlīetas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm, kas grozīts ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris), 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja izpildes tiesu iestādes, kurai ir jālemj par personas, saistībā ar kuru ir izdots Eiropas apcietināšanas orderis, lai veiktu kriminālvajāšanu, izdošanu, rīcībā ir tādi elementi, kuri ietverti Komisijas pamatotajā priekšlikumā, kas pieņemts, piemērojot LES 7. panta 1. punktu, un kuri vedina domāt, ka pastāv faktiskais risks, ka tiks pārkāptas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta otrajā daļā garantētās pamattiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, jo pastāv sistēmiskas vai vispārējas nepilnības saistībā ar tiesu varas neatkarību izsniegšanas dalībvalstī, šai iestādei konkrēti un precīzi ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā tās personisko situāciju, kā arī nodarījuma, saistībā ar kuru attiecībā uz to tiek veikta kriminālvajāšana, raksturu un Eiropas apcietināšanas ordera pamatā esošo faktisko kontekstu, kā arī informāciju, kuru sniegusi izsniegšanas dalībvalsts, piemērojot grozītā Pamatlēmuma 2002/584 15. panta 2. punktu, pastāv būtiski un reāli iemesli uzskatīt, ka attiecīgajai personai šajā dalībvalstī būs šāds risks, ja tā tiks nodota šai pēdējai minētajai valstij.

[Paraksti]